

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Viheroksa, R. (2024) Raskaus ja väkivalta. Kätilölehti, 2024:2, s. 42-43.

Raskaus ja väkivalta

Raskauden aikainen väkivalta heikentää sekä raskaana olevan naisen että syntyvän lapsen mahdollisuuksia hyvään terveyteen ja elämään. Raskaus lisää naisten riskiä altistua väkivallan kohteeksi etenkin lähisuhteissa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on nimennyt väkivallan Suomessa kansanterveysongelmaksi. Väkivallan muotoja on useita, ja erityisesti parisuhteissa ilmenevä lähisuhdeväkivalta on luonteeltaan jatkuvaa ja pitkäkestoista. Lähisuhdeväkivallan uhreista valtaosa on naisia ja sitä esiintyy kaikissa yhteiskuntaluokissa. Kiintymyssuhteen vuoksi lähisuhdeväkivalta on uhrille traumatisoivampaa kuin satunnainen katuväkivalta.

Maailman terveysjärjestön (WHO) selvityksessä (2005) raportoidaan, että jopa joka kuudes maailman naisista on kokenut lähisuhdeväkivaltaa raskauden aikana. Suomessa raskauden aikaisen lähisuhdeväkivallan esiintymistä ei ole tutkittu laajemmin.

Aikaisemman tutkimustiedon perusteella tiedetään, että raskaus jopa kaksinkertaistaa pahoinpitelyn riskin jo ennestään väkivaltaisessa parisuhteessa. Riskiä kasvattavat myös naisen nuori ikä ja suunnittelematon raskaus. Tutkimusnäyttö lähisuhdeväkivallan yhteydestä raskauden ajan ongelmien ja komplikaatioiden välillä on kokonaisuutena hyvin niukkaa ja tuloksiin liittyy paljon epävarmuuksia, kuten tutkimusaineiston pienuus. Suomessa aihetta ei ole tutkittu aikaisemmin tästä näkökulmasta.

Kansainvälisen tutkimustiedon perusteella tiedetään kuitenkin, että raskaus- ja synnytyskomplikaatioita esiintyy enemmän niillä naisilla, jotka ovat kohdanneet väkivaltaa. Erityisesti seksuaalista väkivaltaa kokeneille naisille alatiesynnytys voi olla vaikea. Kokemukseen liittyy kontrollin menettämisen pelkoa ja erityisesti kipu ja sisätutkimukset voivat lisätä ahdistusta. Pelon tunne voi vaikuttaa haitallisesti synnytyksen edistymiseen ja erityisesti ponnistusvaiheen pitkittymiseen. Raskauden aikainen väkivalta uhkaa myös sikiön hyvinvointia. Lähisuhdeväkivaltaa kokeneilla naisilla voi olla myös tavanomaista enemmän imetysongelmia ja infektioita lapsivuodeaikana.

Väitöskirjatutkimuksessani selvitän raskauden aikana ilmenevän läheisväkivallan esiintyvyyttä suomalaisessa väestössä sekä sen mahdollisia yhteyksiä äidin sosiodemografisiin tekijöihin, kuten ikään, koulutustaustaan ja asuinkuntaan. Lisäksi tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa raskauden ajan väkivallasta ja sen vaikutuksesta raskauden ajan päätetapahtumiin. Tavoitteena on edistää raskaudenaikaisen väkivallan tunnistamista ja vaikutusten arviointia sekä ennaltaehkäisyä.

Tutkimukseni koostuu neljästä osatyöstä. Tutkimus toteutuu retrospektiivisenä väestöpohjaisena tutkimuksena. Aineisto on muodostettu syntyneiden lasten rekisterin ja Tilastokeskuksen tietoja yhdistämällä. Tutkimusaineisto muodostuu Suomessa vuosina 2000–2020 syntyneiden lasten ja heidän äitiensä tiedoista (noin 1,2 miljoonaa). Tutkimusaineistosta tunnistetaan ne äidit, jotka ovat ilmoittaneet raskaudenaikaisesta väkivallasta terveydenhuollon ammattilaisille tai poliisille. Heidän tietojaan raskauden ja synnytyksen kulusta verrataan niihin äiteihin, joiden tiedoissa ei ole merkintää väkivallasta. Tutkimusaineistoa analysoidaan tilastollisia menetelmiä soveltamalla.

Äitiyshuollon työntekijöiden ammattitaitoon kuuluu olennaisesti läheisväkivallan havaitseminen ja siitä kärsivien asianmukainen hoito. Lähisuhdeväkivaltaa on haasteellista tunnistaa. Toivon tutkimustyölläni olevan merkitystä niin tieteen kuin käytännön hoitotyön ja alan koulutuksen kehittämisen kannalta. Raskauden ajan väkivallan riskitekijöiden tunnistamisen kautta voidaan tehostaa interventioita raskautta suunnittelevien ja raskaana olevien naisten parissa suojellen raskauden etenemistä. Tällä on merkitystä myös syntyvään lapseen kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisyssä ja koko raskaana olevan naisen perheen hyvinvoinnin edistämisessä.